

EDITORIAL

Unde este sportul universitar din România? Where is the Romanian University Sports?

Traian Bocu

Universitatea de Medicină și Farmacie “Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca

Redactor șef al revistei Palestrica Mileniului III

Vicepreședintele Societății Medicale Române de Educație Fizică și Sport

traian_bocu@yahoo.com

Format din nivelurile cunoscute al activităților de educație fizică școlară și universitară, al activităților fizice pentru toți și al sportului de performanță - domeniul generic denumit *al sportului* din România - se bazează pe o vastă legislație. Această legislație este menită să susțină din mai multe puncte de vedere practicantii activităților sportive pe toate palierele amintite, în vederea promovării sănătății și a sportului de performanță. Deoarece întreaga populație a țării parcurge palierul de învățământ general-obligatoriu reprezentând școala gimnazială, considerăm că în acest segment trebuie căutate cauzele nivelului slab de dezvoltare al sportului românesc.

Manifestarea cea mai evidentă a nivelului scăzut al performanțelor se observă tocmai în sportul de performanță. Pe palierul învățământului școlar, din rețeaua Ministerului Educației Naționale operează două organizații sportive de stat care se ocupă de inițierea și formarea sportivilor de performanță: *Cluburile sportive școlare și Liceele pentru pregătirea sportivă* (LPS). În paralel, pe palierul extrașcolar, funcționează asociațiile și cluburile sportive din rețeaua Ministerului Tineretului și Sportului (MTS), precum și celelalte unități sportive organizate autonom, pe baza dreptului de asociere. Producția anuală a unităților școlare de performanță, care se oprește la vârsta de 18 ani, este destul de ridicată, dar de calitate îndoielnică. La unele ramuri de sport existența acestor unități sportive se resimte, în sensul prezenței României în topurile europene la nivel de juniori, unde se obțin sporadic unele rezultate relativ bune la mai multe sporturi.

Odată cu trecerea de la juniorat la seniorat, se produce însă o ruptură. Reprezentarea sportului românesc pe plan european și mondial în intervalul de vârstă 18-25 ani, care corespunde palierului universitar, scade până aproape de zero, marea performanță după 18 ani continuând aproape exclusiv în cluburile din rețeaua paralelă, cea a cluburilor din rețeaua MTS. În afara Facultăților cu profil sportiv, unde se concentrează majoritatea sportivilor de performanță care reușesc să pătrundă din cluburile sportive școlare și liceele sportive, în celelalte facultăți/universități prezența acestora este mult redusă. Sau chiar dacă sportivii

pătrund în filiera universitară, aceștia se pierd din cauza lipsei de interes a conducerilor acestor universități. Din acest motiv considerăm că există unele defecțiuni pe palierul învățământului superior. Se constată că în universități lipsește mentalitatea conform căreia o prezență universitară la competițiile sportive ar ridica imaginea universității respective, conform dictonului: „particip-exist, nu particip-nu exist”. Se constată că nu există o preocupare constantă a universităților pentru atragerea sportivilor de performanță în echipele reprezentative. Politicile de acest gen, specifice marilor universități occidentale, dar și universităților mici, nu sunt preluate de universitățile românești. Lipsesc, de asemenea, în universitățile de alte profiluri decât cel sportiv, amenajarea spațiilor speciale de cazare pentru sportivii de performanță și acordarea unor avantaje gen punctaj preferențial la acordarea cazării. De asemenea, ar fi de folos activității sportive universitare renunțarea la mentalitatea anacronică a conducerilor unor universități sau a unor cadre didactice față de solicitarea de către sportivii de înaltă performanță a deschiderii atitudinii față de susținerea testelor curente și la alte date decât cele fixate, în funcție de programul competițional, aprobarea sesiunilor deschise sau refacerea unor absențe în cazul participării la competiții/cantonamente, deși toate acestea sunt prevăzute în Legea educației fizice și sportului. Totul se lovește de răspunsuri implacabile, ca spre exemplu: „nu cunoaștem această lege”, „noi facem aici carte, nu sport” etc. Pentru încurajarea sportului de performanță în universități este necesară deschiderea și eliberarea unor noi mentalități ale conducerilor acestora, în ideea atragerii unor sportivi de performanță-studenți în echipele reprezentative. A nu se uita că vârsta studenției este cuprinsă între 18-25 ani, vârstă optimă pentru obținerea performanțelor maxime. O seamă de campioni mondiali sau medaliați, participanți la Campionatele Mondiale de atletism desfășurate în acest an (2013), în perioada 10-18 august, sunt studenți sau absolvenți ai unor universități occidentale.

Alte verigi slabe ale sportului de performanță sunt cele legate de procesul de selecție inițială și punerea

excesivă a accentului în programul de antrenament pe pregătirea tactică, în detrimentul pregătirii tehnice și fizice. Aceasta este o veche și generală carență românească, care derivă din dorința de a învinge adversarul dintr-o poziție inferioară numeric sau fizic. În loc de a se pune accentul pe o intensă pregătire tehnică și fizică, fapt ce ar putea duce la rezultate mai sigure, dar într-un interval de timp mai lung, se încearcă câștigarea unei competiții sportive preponderent prin manevre tactice, adică se practică mereu tentativa de a câștiga o competiție prin păcălirea adversarului sau specularea unor condiții meteo speciale sau prinderea adversarului pe picior greșit, fapt ce conduce către rezultate întâmplătoare. Am amintit într-un editorial precedent despre importanța pregătirii tehnice în cadrul lecției de educație fizică și antrenamentului. Există o perioadă optimă pentru învățarea tehnicii unor ramuri sportive; aceasta coincide cu parcursul școlii gimnaziale. Dacă se depășește acest interval de vârstă (11-16 ani), fără însușirea corectă a tehnicii unor mișcări, ramuri de sport sau probe, se creează un handicap manifestat prin formarea unui stil defectuos de execuție. Menționăm că în acest interval de vârstă motivarea sportivilor nu trebuie orientată în nici un caz către obținerea unor titluri sau recorduri naționale, ci către frumusețea și plăcerea de a concura, precum și aprecierea progresului propriu.

De asemenea, un punct slab îl constituie și nerăbdarea federațiilor și antrenorilor în obținerea performanțelor și

titlurilor de campion, bazate pe opțiunea acestora pentru coborârea permanentă a vârstei de selecție și inițiere, pe parcursul palierului vârstei preșcolare, care și acesta are caracter obligatoriu, la majoritatea ramurilor de sport.

Se constată că pregătirea sportivilor până la 18 ani numai pe filierele Cluburilor școlare și a LPS-urilor, chiar și a altor cluburi de performanță din rețeaua MTS sau chiar în regim privat, în condițiile actuale de efectuare a selecției și apoi de instruire, nu este suficientă. Se impune aplicarea unor măsuri durabile care să consolideze baza sistemului și să scoată la iveală, până la 16 ani, toate talentele existente, în fiecare promoție: a) ridicarea nivelului științific al efectuării selecției inițiale și pregătirii ulterioare acesteia, prin aplicarea, de către unitățile specializate interesate, a unor metodologii studiate și verificate; b) lărgirea rezervorului la nivelul întregului sistem școlar gimnazial, prin crearea unor baze de date locale, informatizate; c) reformarea palierului școlar gimnazial prin introducerea treptată în sistem ca profesori de educație fizică a absolvenților foști performeri în unele ramuri sportive, care să se ocupe de pregătirea tehnică superioară a elevilor de gimnaziu.

Editorialul se bazează pe concluziile cercetărilor proprii efectuate în aria tematică aferentă selecției în sport și pe experiența dobândită în calitate de fost sportiv și cadru didactic în domeniul sportului școlar și universitar.